

Nr 382.

Av herrar Birke och Nilsson i Svalöv, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 191, med förslag till lag med vissa bestämmelser i avseende å kommunindelningsreformens ikraftträdande, m. m.

I proposition nr 191 med förslag till lag med vissa bestämmelser i avseende å kommunindelningsreformens ikraftträdande föreslås i 2 §, första stycket, att länsstyrelsen i fråga om kommun, som är landskommun eller köping, så fort ske kan skall förordna person att hålla kommunalstämma för val av kommunalstämmas ordförande och vice ordförande ävensom kommunalnämnd för tiden intill dess sådan nämnd valts av kommunalfullmäktige.

Departementschefen förutsätter, att respektive länsstyrelse skall utvälja plats, där det finns lämplig lokal med tillräckligt utrymme för den händelse intresset för stämman blir stort. Naturligtvis kan man inte på förhand göra några generella uttalanden, om hur stort intresset för denna speciella kommunalstämma kommer att bli. Emellertid kan man inte bortse från det faktum, att stämmodeltagarnas antal i vissa fall kan komma att överstiga både ett och två tusen. För alla, som äga erfarenhet av kommunalt arbete, torde det under sådana förhållanden vara alldeles uppenbart, att man måste söka finna någon annan och — med hänsyn till de särskilda omständigheterna vid dessa kommunalstämmor — bättre lösning av frågan.

Mycket talar då för att man bör förenkla hela proceduren genom att uppdraga åt länsstyrelserna att efter hörande av de berörda kommunerna (d. v. s. kommunalfullmäktige eller kommunalstämma) — vilka alltså skola beredas tillfälle inkomma med egna förslag — fastställa antalet fullmäktigeledamöter i de nybildade storkommunerna. Mot ett sådant tillvägagångssätt kan naturligtvis resas den invändningen, att man härigenom skulle åsidosätta själva principen om den kommunala självbestämmanderätten. Med hänsyn till att förfarandet självfallet måste bli ett engångsundantag för att undanröja orimliga, praktiska svårigheter, synes detta tillvägagångssätt likväl vara att rekommendera. Detta så mycket mer som länsstyrelserna naturligtvis endast i undantagsfall kunna tänkas behöva vidtaga några större ändringar i kommunernas egna förslag på antal fullmäktige. Några stridigheter borde i vart fall icke behöva förutsättas. Vid ett bifall till vår motion bortfaller den huvudsakliga uppgiften för den i propositionen föreslagna kommunalnämnden, nämligen att bereda och föreslå antalet ledamöter i kommunalfullmäktige i den nybildade kommunen. En

del uppgifter av begränsad omfattning för ifrågavarande kommunalnämnd kunna eventuellt kvarstå, men för deras lösande kan lämpligen utses en samsarbetsdelegation i likhet med vad som rekommenderats i Kungl. Maj:ts brev till vissa län, vilken delegation kan utses genom överenskommelse mellan de olika beslutande kommunala organen. Någon särskild kommunalnämnd behöver därför icke väljas, icke heller kommunalstämmas ordförande eller vice ordförande.

Då det under alla förhållanden synes uppenbart, att hart när oövervinnliga, praktiska svårigheter kunna uppkomma, om man skall hålla kommunalstämma med i ogynnsamma fall upp till flera tusen röstberättigade deltagare, torde det vara att föredraga, att man för just detta speciella tillfälle uppdrager åt länsstyrelserna att — på sätt ovan angivits — fastställa antalet kommunalfullmäktigeledamöter i de nya storkommunerna.

I propositionen föreslås ock viss ändring av 5 § lagen den 21 juni 1946 rörande ny indelning av riket i borgerliga kommuner. Mot den föreslagna ändringen finns i och för sig intet att anmärka. Dock bör i sammanhanget betonas, att ifrågavarande lag upphör att gälla med utgången av år 1951; före denna tidpunkt kunna emellertid kommunerna svårigen tänkas bedöma hithörande spörsmål med hänsyn till den korta tid, som kommer att stå de nybildade kommunerna till buds för granskning av räkenskaper etc. Det blir ju nämligen i regel icke möjligt att få klarhet i sådana fall, då olagliga förmögenhetsdispositioner o. d. förekommit, förrän de äldre kommunerna efter utgången av år 1951 överlämnat sina räkenskaper och arkivalier till nybildad kommun. Lämpligt synes därför vara att giltighetstiden för de bestämmelser, som inrymmas i 5 § i dess nya lydelse, utsträcker till utgången av år 1952.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 191 måtte beakta de i motionen framförda synpunkterna beträffande ifrågavarande kommunalstämma samt besluta om ändring i lagen den 21 juni 1946 rörande ny indelning av riket i borgerliga kommuner.

Stockholm den 27 april 1949.

E. Birke.

Eric Nilsson

i Svalöv.
